

TANTÁRGYI TEMATIKA
BTMMN814 Geolingvisztika ea.

Tantárgy neve: Geolingvisztika	Tantárgy Neptun kódja(i): BTMMN814 (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
	Tantárgyfelelős intézet: ME BTK Magyar Nyelv- és Irodalomtudományi Intézet
	Tantárgyelem: K (K: kötelező, KV: kötelezően választható, SZV: szabadon választható)
Tárgyfelelős (név, beosztás): Pethő József főiskolai tanár	
Közreműködő oktató(k): Pethő József főiskolai tanár	
Tantárgyi egység: Geolingvisztika ea.	
Tantárgyi egység Neptun kódja: BTMMN814 (E Neptun kód a nappali képzésre vonatkozik. A levelező képzés Neptun kódjában a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)	
Javasolt félév: 2T (A szak kerestféléves meghirdetésben nem indul, így páratlan számú félév tárgyait csak összel, páros számúkat csak tavasszal lehet felvenni.)	Előfeltétel: nincs (E Neptun kód(ok) a nappali képzésre vonatkozik/vonatkoznak. A levelező képzés Neptun kódjaiban a számjegy előtti N betűt L betűre kell cserélni!)
Óraszám/hét: 2 előadás, 1 konzultáció (A nappali képzés heti óraszámja 14 héten át. A levelező képzések féléves óraszámja a következő: heti 1 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 5, heti 2 nappali tagozatos óra esetén a levelező tagozat féléves óraszámja 10 stb.)	Számonkérés módja (a/gy/k/b): kollokvium (A teljesítés követelményeit lásd alább a <i>Félévközi számonkérés módja és értékelése</i> pontnál.)
Kreditpont: 4	Tagozat: nappali (A tantárgy és a tantárgyi egység adatai és követelményei azonosak a levelező tagozaton is, egyedül a Neptun kód különbözik.)
<p>Tantárgyi egység feladata és célja (röviden összefoglalva): Az előadás megismerteti hallgatóságát a nyelvföldrajzi, a geolingvisztikai kutatások mibenlétével, a tudományterület tárgyával, céljával, módszereivel. A hallgatóság megismerheti a nyelvi adatok térképes ábrázolásának típusait, az egyes nyelvi atlaszfajtákat.</p> <p>Fejlesztendő kompetenciák: <i>tudás:</i> Tájékozott a magyar nyelv tagolódásának, jellemzőinek és adatainak körében. Tisztában van a nyelvtudomány jellemző kutatási kérdéseivel, elemzési és értelmezési módszereivel, egyes részterületeinek alapvető szakkifejezéseivel. <i>képesség:</i> Képes értelmezni a magyar nyelv sajátosságait, valamint a magyar nyelvi hagyományon belüli összefüggéseit, történeti beágyazottságát. Képes átlátni a magyar nyelvi hagyományok szerepét a nemzeti identitásképző diskurzusok felépítésében. <i>attitűd:</i> Érti és elfogadja, hogy a nyelvi jelenségek történetileg és társadalmilag meghatározottak és változóak. Nyitott a magyar és más kulturális közösségek irányában. Törekszik szakmai nyelvtudásának fejlesztésére. <i>autonómia és felelősség:</i> Kialakít olyan, történetileg és világnézetileg koherens egyéni álláspontot, amely segíti önmaga és környezete fejlődését, tudatosodását. A magyar nyelv és irodalom területén szerzett ismereteit alkalmazza önművelésében, önismeretében.</p>	
<p>Tantárgyi egység tematikus leírása 14 heti bontásban:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A geolingvisztika tárgya, célja, módszere 2. A nyelvföldrajz kezdetei 3. A nyelvföldrajz mint diszciplína története 4. A nyelvföldrajz hazai eredményei 5. A nyelvföldrajz nemzetközi eredményei 	

6. A geolingvisztika feladatai ma
7. A nyelvatlaszok típusai
8. Térképtípusok
9. Ábrázolási technikák a nyelvöldrajzi atlaszokon
9. A nyelvöldrajz történeti tanulságai
10. A geolingvisztikával érintkező tudományterületek I.
11. A geolingvisztikával érintkező tudományterületek II.
12. Könyvtári óra: ismerkedés a nyelvöldrajzi atlaszokkal I.
13. Könyvtári óra: ismerkedés a nyelvöldrajzi atlaszokkal II.
14. Elektronikus adatbázisok

Félévközi számonkérés módja és értékelése (prezentáció, zárthelyi dolgozat, szemináriumi dolgozat beadása stb.):

A félévközi számonkérés módját és értékelését a félév kezdetekor a tantárgyi egység oktatója határozza meg.

Gyakorlati jegy/kollokvium teljesítésének módja és értékelése (félévközi teljesítmény aránya a beszámításnál, ponthatárok stb.): K

A kód jelentése:

A = a tantárgy aláírással zárul, amelyben kétfokozatú az értékelés (nem megfelelt, megfelelt). A hallgató legfeljebb az óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen.

K = a tantárgy kollokviummal zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). Az előadások óraszámának legalább 60%-án kötelező a hallgató részvétele, amit jelenléti ívre vezetett aláírásával igazol. Az ennél többet mulasztó hallgató nem kaphat aláírást és nem vizsgázhat. Az előadáshoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), legfeljebb akkora számban, mint a tantárgyi egység kreditpontszáma.

Amennyiben az előadáshoz zárthelyi dolgozat(ok) társul(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a kollokviumon is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

SZ = a tantárgy gyakorlati jeggyel zárul, amelyben ötfokozatú az értékelés (1–5). A hallgató legfeljebb a szemináriumi óraszám 30%-át mulaszthatja el következmények nélkül, az ezt meghaladó mértékű hiányzás – kivéve az igazolt betegség miatti hiányzást – esetén az aláírás és a gyakorlati jegy nem szerezhető meg. Az igazolt hiányzás pótlási feltételeit az oktató ismerteti. Az aláírás feltétele, hogy az oktató által a félév során támasztott prezentációs és beadási kötelezettségeknek a hallgató maradéktalanul eleget tegyen. A szemináriumhoz évközi zárthelyi dolgozat(ok) társulhat(nak), annak/azoknak az eredménye legalább 30%, legfeljebb 40%-os súllyal esik latba a záró osztályzatban. A zárthelyi dolgozat(ok)ról az oktató a tárgy félévi meghirdetések a Neptun rendszerben ad tájékoztatást. A szakmai követelményekhez képest a hallgatónak minden zárthelyi dolgozatában és a beadott szemináriumi dolgozatában is legalább 50%-os felkészültséget kell igazolnia ahhoz, hogy az elégséges (2) osztályzatot megszerezze.

KSZ = a tantárgy kollokviummal és gyakorlati jeggyel záruló tantárgyi egysége(ke)t egyaránt tartalmaz. Az előbbiekre a K, az utóbbiakra az SZ kódnak megfelelő értékelés vonatkozik.

Kötelező irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Kiss Jenő 1987. A dialektológia kettős feladata és a nyelvöldrajz: *Magyar Nyelv* 83, 148–155. 2001. Juhász Dezső 1999. *A történeti nyelvtan néhány kérdése a nyelvöldrajz szemszögéből*: Büky László–Forgács Tamás (szerk.), A nyelvtörténeti kutatások újabb eredményei I. Magyar és finnugor mondattörténet. József Attila Tudományegyetem, Magyar Nyelvészeti Tanszék, Szeged, 81–90. Juhász Dezső 2002. *A dialektológia hármass feladata és a nyelvöldrajz*: Szabó Zoltán–Molnár Zoltán–Guttman Miklós (szerk.), IV. Dialektológiai Szimpozium. Szombathely

Goossens, Jan 1988. *Dialektgeographie*: Ammon, U.–Dittmar, N.–Mattheier, K. J. (Hrsg.), *Soziolinguistics/Soziolinguistic. An International Handbook of the Science of Language and Society/Ein internationales Handbuch zur Wissenschaft von Sprache und Gesellschaft*. Berlin–New York, 514–519.

Ajánlott irodalom a tantárgyi egység egészéhez vagy 14 heti tematikus leírásának megfelelő beosztásban:

Hutterer Miklós 1963. *Nyelvöldrajz és dialektológia*. Általános Nyelvészeti Tanulmányok I.

Rot Sándor 1991. A magyar nyelv hatása a kárpáti nyelvi areában működő nyelvekre és nyelvjárásokra és a plurilingvizmus kérdései: *Magyar Nyelv* LXXXVII, 50–9.

Kósa László–Filep Antal 1975. *A magyar nép táji-történeti tagolódása*. Zrínyi Kiadó,

Budapest.